

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: ยกเลิกการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญา กับอังคณา นีละไพจิตร และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนคนอื่น

ศาลจะมีคำสั่งจากการไต่สวนมูลฟ้องในวันที่ 16 สิงหาคม

(กรุงเทพฯ 12 สิงหาคม 2564) – ทางประเทศไทยควรคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ให้ปลอดภัยจากการคุกคามด้วยกระบวนการกฎหมาย และให้ยกเลิกการดำเนินคดีหมิ่นประมาททางอาญา ซึ่งทางบริษัทธรรมเกษตร จำกัด บริษัทเลี้ยงไก่ของไทยเป็นผู้ฟ้องคดี ฟอรัลตีฟายไรต์กล่าวในวันนี้ ศาลอาญากรุงเทพใต้จะมีคำสั่งในวันที่ 16 สิงหาคมว่าจะมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาตามที่บริษัทธรรมเกษตร ฟ้องอังคณา นีละไพจิตร ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชน หรือไม่

“ทางประเทศไทยมีหน้าที่ต้องป้องกันไม่ให้นักกิจกรรมใช้กระบวนการทางกฎหมายคุกคามนักปกป้องสิทธิมนุษยชน” เอมี สมิธ (Amy Smith) ผู้อำนวยการบริหารฟอรัลตีฟายไรต์กล่าว “คดีความเหล่านี้สร้างภาระและความกดดันที่ไม่ควรเกิดขึ้นต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และสถานการณ์ของโควิด-19 ยิ่งเพิ่มความเครียดให้กับทั้งศาลและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน”

คำวินิจฉัยของศาลในวันที่ 16 สิงหาคม ถือเป็นเส้นสุดการไต่สวนมูลฟ้องจากการไต่สวนทั้งหมดสี่นัดในระยะเวลากว่า 17 เดือน เพื่อจะพิจารณาว่า การฟ้องหมิ่นประมาททางอาญาที่บริษัทธรรมเกษตรได้ฟ้อง **อังคณา นีละไพจิตร** นั้น มีมูลคดีเพียงพอที่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณาหรือไม่ บริษัททำการยื่นฟ้องเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2562 กล่าวหาว่า อังคณา นีละไพจิตร ทำให้บริษัทเกิดความเสียหาย เนื่องจากการโพสต์ทวีตข้อความสองข้อความในวันที่ 3 ธันวาคม 2561 และ 28 มิถุนายน 2562 ซึ่งเป็นข้อความแสดงความสนับสนุนต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนคนอื่นที่ถูกฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตร

อังคณา นีละไพจิตร ยังถูกฟ้องคดีหมิ่นประมาททางอาญาคดี ซึ่งต่อมาศาลได้มีคำสั่งให้รวมคดีกับคดีที่บริษัทธรรมเกษตรฟ้อง **พุทธณี กางกั้น** ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านสิทธิมนุษยชนของฟอรัลตีฟายไรต์ และ **ธนภรณ์ สาสีผล** อดีตเจ้าหน้าที่ด้านสื่อสารของฟอรัลตีฟายไรต์ มูลเหตุการฟ้องคดีต่อผู้หญิงทั้งสามคนต่างเชื่อมโยงกับการลงข้อความในโซเชียลมีเดีย แสดงความสนับสนุนต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตร การไต่สวนมูลฟ้องสำหรับคดีที่ศาลรวมพิจารณาคดีนี้ ได้มีการไต่สวนไปบ้างแล้ว และศาลอาญากรุงเทพใต้จะทำการไต่สวนครั้งต่อไปในวันที่ 27 ธันวาคม 2564

ในการฟ้องคดีเหล่านี้ บริษัทกล่าวหาว่า ทั้งสามละเมิดประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 และ 328 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท ต่อหนึ่งกรรม อังคณาถูกฟ้องทั้งหมดสี่กรรม จากการฟ้องสองคดีโดยบริษัทนี้

นับแต่ปี 2559 บริษัทธรรมเกษตร จำกัด ได้ฟ้องอย่างน้อย 37 คดีต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชน 22 คน ศาลได้ยกฟ้องหรือตัดสินตรงข้ามกับคำฟ้องของบริษัทในคดีเกือบทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่เป็นเช่นนี้ ทางประเทศไทยยังคงเห็นหน้ารับพิจารณาการฟ้องคดีหมิ่นประมาททางอาญาที่บริษัทธรรมเกษตรฟ้องร้องนักปกป้องสิทธิมนุษยชนล่าสุดศาลฎีการับคำร้องของบริษัทธรรมเกษตรในการพิจารณาคดีหมิ่นประมาททางอาญาที่บริษัทได้ฟ้อง **งามศุภร์ รัตนเสถียร** อาจารย์จากสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติวิธีศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ในคดีนี้ศาลชั้นต้นได้ยกคำร้องในชั้นไต่สวนมูลฟ้องในเดือนกันยายน 2562 ซึ่งศาลฎีกาได้นัดหมายอ่านคำพิพากษาในวันที่ 22 กันยายน 2564

มูลนิธิศูนย์ข้อมูลชุมชน องค์กรไม่แสวงหากำไรที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย มีพันธกิจส่งเสริมสิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เป็นทนายความให้กับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกฟ้องโดยบริษัทธรรมเกษตร รวมทั้งคดีของอังคณา นีละไพจิตร พุทธณี กางกั้น ธนภรณ์ สาสีผล และงามศุภร์ รัตนเสถียร

ในปี 2561 สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้แก้ไขกฎหมายเพื่อแสดงให้เห็นถึงการแก้ปัญหาการฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP) โดยเพิ่มเติมมาตรา 161/1 ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งอนุญาตให้ศาลสามารถยกฟ้องคดีและห้ามการฟ้องซ้ำ กรณีที่การฟ้องคดีของเอกชนนั้นเป็นการ “ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย” และมาตรา 165/2 ในกฎหมายเดียวกัน ก็ให้โอกาสจำเลยได้นำพยานหลักฐานมาแสดงต่อศาลในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพื่อแสดงว่าศาลควรสั่ง “ไม่มีมูล” แต่ทั้ง ๆ ที่มีการแก้ไขกฎหมายเหล่านี้ และทนายได้มีการยื่นคำร้องตามมาตรา 161/1 ต่อศาลก่อนการไต่สวนเพื่อหยุดยั้งการฟ้องร้องโดยบริษัทธรรมเกษตร แต่ศาลยังคงมีคำสั่งให้ไต่สวนพยานต่อไป

รายงานสถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภค ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เผยแพร่เมื่อเดือนกรกฎาคม 2564 แสดงข้อกังวลเกี่ยวกับกฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาของไทย โดยระบุว่า “กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาของไทยยังคงเปิดโอกาสให้บริษัทฟ้องคดีอาญาต่อบุคคลที่อาจเป็นผู้เสียหายและผู้รณรงค์สนับสนุน”

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 คุ้มครองสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก เช่นเดียวกับข้อ 19 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR) ซึ่งไทยเป็นรัฐภาคี **แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights)** ของไทย ยังแสดงพันธกิจที่จะคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนจากการฟ้องคดีปิดกั้นการมีส่วนร่วมสาธารณะ (SLAPP)

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

เอมี สมิธ, ผู้อำนวยการบริหาร, พอร์ตไฟฟายไรต์
 +66 87 795 5454 (ประเทศไทย)
 อีเมล: amy.smith@fortifyrights.org
 ทวิตเตอร์: @AmyAlexSmith, @FortifyRights